

Dnr 15-0492
AN/NAW

2016-02-25

Till
Socialdepartementet
Esbjörn Åkesson, departementssekreterare
esbjorn.akesson@regeringskansliet.se
s.registrator@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

Hörselskadades Riksförbund
besöksadress: Gävlegatan 16
Box 6605, 113 84 Stockholm
tel: +46 (0)8-457 55 00
texttel: +46 (0)8-457 55 01
fax: +46 (0)8-457 55 03
e-post: hrf@hrf.se
www.hrf.se

HRFs remissvar på utredningen *Reformerade stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning* (Ds 2015:58)

Viktigt med säker bedömning av merkostnader

Den reformering av den nuvarande Handikappersättningen som utredningen *Reformerade stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning* (Ds 2015:58) föreslår måste även innefatta en modernare bedömning av hörselskadades merkostnader för kommunikation, varseblivning och samhällsengagemang.

Att som idag mekaniskt fastställa bidragsnivån med utgångspunkt i graden av hörselnedsättning leder fel. Införskaffande av specialanpassade hörapparater och implantat innebär att hörselskadade i många fall kan höra bättre med sina nya hjälpmedel men samtidigt får ökade kostnader till följd av funktionsnedsättningen.

Hörselskadades Riksförbund, HRF, menar att utredningen inte är tydlig på denna punkt. Det uppdrag att ta fram ett underlagsmaterial för bedömning av skäliga merkostnader som utredningen vill ge Konsumentverket är enligt HRFs åsikt inte tillräckligt brett för att ge en god grund för bedömningar om merkostnadsersättning. Enligt utredningen ska Konsumentverket titta på normalkostnader för hälsa, vård, kost, slitage och rengöring, resor samt boende. Hörselskadades kostnader för tekniska hjälpmedel för sådant som att höra i telefon, följa radio och TV eller särskilda brandlarm eller utgifter för kommunikationshjälpmedel, akustikanpassning i hemmet, teckenspråkskurser, resor till och från specialklinik med mera riskerar därmed att falla utanför ramarna för merkostnadsersättning.

Avgiftsskillnader mellan landsting hot mot likvärdighet

Det är HRFs intryck att det i den nuvarande Handikappersättningen finns ett inslag av godtycke, och därmed bristande förutsägbarhet, när det gäller beslut om vilka som får ersättning. Något som kan förklaras med oklara kriterier för vem som är bidragsberättigad och ett decentraliserat beslutsfattande som innebär att bedömningarna kan skilja sig åt beroende på var i landet ansökningar görs.

HRF se därför positivt på utredningens förslag att Försäkringskassans bedömningar av ansökningar om merkostnadsersättning ska ske mer centraliserat än idag. Vi delar bedömningen att det "är svårt att upprätthålla en hög och jämn kunskapsnivå i komplexa frågor i en decentraliserad organisation i jämförelse med en mer centraliserad". En förändring av det slag som föreslås skulle innebära en mer kvalificerad bedömning av ansökningar och en mer likvärdig behandling oavsett var i landet den sökande bor.

Samtidigt är det beklagligt att utredningen i detta sammanhang inte alls tar upp de betydande skillnader i avgifter och kostnader för hjälpmedel som finns mellan olika landsting. Något som direkt påverkar storleken på de merkostnader personer med funktionsnedsättning drabbas av. Att dessa skillnader vägs in i bedömningen av merkostnader är en förutsättning för likvärdighet. Enligt HRF är det därför en allvarlig brist att denna problematik negligeras i utredningen.

Stöd efter 65 en rättvisefråga

I den nuvarande handikappersättningen kan bidrag inte ges för kostnader om den sökande fyllt 65 år. HRF vänder sig starkt emot att utredningen vill att detta också ska gälla för den föreslagna merkostnadsersättningen.

Eftersom hörselskador ofta uppkommer sent i livet slår denna regel extra hårt mot hörselskadade. Samtidigt som sämre hörsel leder till nya utgifter drabbas många av betydande inkomstminskningar i samband med pensioneringen. Detta gäller särskilt för de kvinnor som till följd av deltidsarbete har låg pensionsgrundande livsinkomst.

Icke godkänt, är HRFs omdöme om att utredningen inte vill göra något åt denna orättvisa särbehandling av personer äldre än 65 år. Utredningsförslaget innebär på denna punkt att en form av åldersdiskriminering tillåts fortsätta.

Oviljan att lägga förslag som undanröjer den diskriminering som personer som drabbas av funktionsnedsättning efter 65 års ålder idag utsätts för strider också mot strävan att fler ska uppmuntras att arbeta högre upp i åren. En ambition kring vilken det finns mycket bred politisk uppslutning.

Att 65-årsgränsen numera inte heller har någon koppling till pensionsåldern, som är flexibel mellan 61 och 67 år, gör den än mer svårbegriplig och svårmotiverad.

Enligt utredarna ska beslut om handikappersättning som redan fattats fortsätta att gälla också i det nya systemet fram till dess att en omprövning görs. Denna regel innebär att hörselskadade som efter fyllda 65 år genomgår en CI-operation riskerar att råka särskilt illa ut. Ett sådant ingrepp leder alltid till omprövning av tidigare godkända ersättningar. Hörselskadade som är över 65 och får CI drabbas därmed av de ökade kostnader som följer med ett sådant ingrepp och förlorar samtidigt de ersättningar för merkostnader som de tidigare haft.

Rätt till kortare arbetstid ett framsteg

Föräldrar till hörselskadade barn behöver avsätta tid och engagemang i att hela familjen har en fullt fungerande kommunikation. En kommunikation där det hörselskadade barnet har goda förutsättningar till delaktighet och språkutveckling, på sina egna villkor. HRF välkomnar därför utredningens förslag att föräldrar som får omkostnadsbidrag ska ha rätt att gå ner i arbetstid med som mest 25 procent. Denna rätt finns idag för alla föräldrar tills dess att barnen fyllt åtta år. Utredningens förslag

skulle vidga den rätten för föräldrar till barn med funktionsnedsättning tills dess barnet fyllt 18 år, under förutsättning att omkostnadsbidrag har godkänts.

För många föräldrar till barn med funktionsnedsättning skulle denna förändring göra vardagslivet betydligt enklare, och skapa bättre förutsättningar att kombinera yrkesarbete och föräldraskap. HRF delar också utredningens bedömning att eftersom rätten att gå ned i arbetstid sedan länge finns för alla föräldrar med barn under åtta år finns en vana hos arbetsgivare att hantera de organisationsfrågor som kan uppstå. Någon större olägenhet för arbetsgivare kommer därför knappast att uppstå till följd av att denna rätt vidgas för föräldrar till barn med funktionsnedsättning.

Också förslaget att båda föräldrarna samtidigt ska kunna få omkostnadsersättning är ett steg i rätt riktning. Särskilt för föräldrar som inte lever tillsammans och har gemensam vårdnad om ett barn med funktionsnedsättning är den regel som innebär att dagens vårdnadsbidrag endast kan ges till en förälder i taget ett problem. Det försvårar för båda föräldrarna att ta ansvar för barnets omvårdnad och kan skapa konflikter mellan föräldrar. Men även för föräldrar som lever tillsammans innebär möjligheten att båda föräldrarna kan erhålla omvårdnadsbidrag på halv nivå istället för att en förälder har det på hel nivå ökad valfrihet. Det ökar också möjligheterna att på ett jämställt sätt dela på föräldraansvaret.

Vänliga hälsningar
Hörselskadades Riksförbund

Jan-Peter Strömberg
förbundsordförande